

Vergaderjaar 1991–1992

22 642

Wijziging van de Rampenwet inzake informatievervalschafting en afstemming van rampen- en rampbestrijdingsplannen

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 14 september 1992

De vaste Commissie voor Binnenlandse zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer van haar bevindingen als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de regering de gestelde vragen en gemaakte opmerkingen tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

De leden van de CDA-fractie onderschreven ten volle de noodzaak van de thans voorliggende wijziging van de Rampenwet. Wel rezen bij hen nog enkele vragen, die overigens meer met de uitvoering dan met de implementatie van de voorliggende wetstekst zelf te maken hadden.

Zo vroegen zij, waar in de memorie van toelichting sterk werd benadrukt dat wie verantwoordelijk is voor de bestrijding van een ramp in beginsel ook verantwoordelijk is voor de voorlichting daarover, niet meer wordt teruggekomen op de aanbeveling van de commissie-VORAMP inzake een landelijke, op het publiek gerichte campagne ter ondersteuning van de inmiddels gestarte lokale campagnes. De leden van de CDA-fractie vroegen de minister in hoeverre de uitvoering van een landelijke publiekscampagne alsnog kan worden tegemoet gezien.

Eveneens wensten deze leden nader geïnformeerd te worden over de werkzaamheden die zullen leiden tot een totale modernisering in 1996 van het bestaande, verouderde waarschuwingssysteem. Niet alleen wilden zij nader geïnformeerd worden over de technische uitwerking van de toegezegde vernieuwing (minder storingsgevoelig, ander bereik), maar ook wensten zij nader inzicht in het besluitvormingstraject tot 1996.

De leden van de CDA-fractie hadden kennis genomen van het feit dat aan de informatievervalschafting en aan de informatie bij algemene maatregel van bestuur nadere voorwaarden zullen worden gesteld.

Zij vroegen de minister nader in te willen gaan op de minimumeisen waaraan deze informatie zal dienen te voldoen. Eén van de mogelijkheden tot informatie-overdracht kan worden ontleend aan de vastgestelde rampen- en rampbestrijdingsplannen ingevolge de Rampenwet.

¹ Samenstelling:

Leden: Stoffelen (PvdA), Mateman (CDA), Niessen (PvdA), V. A. M. van der Burg (CDA), voorzitter, Lauxtermann (VVD), ondervoorzitter, Wiebenga (VVD), Van der Heijden (CDA), Franssen (VVD), Willems (Groen Links), Kohnstamm (D66), De Cloe (PvdA), J. T. van den Berg (SGP), Koetje (CDA), Van Otterloo (PvdA), Jurgens (PvdA), Scheltema-de Nie (D66), Schoots (PvdA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Zijlstra (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Hillen (CDA), Leers (CDA) en Van der Hoeven (CDA).
Plv. leden: Achttienribbe-Buijs (PvdA), Tegelaar-Boonacker (CDA), M. M. van der Burg (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van Erp (VVD), Korthals (VVD), Krajenbrink (CDA), Jorritsma-Lebbink (VVD), Lankhorst (Groen Links), Ybema (D66), Apostolou (PvdA), Schutte (GPV), Frissen (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Van Heemst (PvdA), Versnel-Schmitz (D66), Van Rijn-Vellekoop (PvdA), Leerling (RPF), Castricum (PvdA), De Hoop Scheffer (CDA), G. de Jong (CDA), Hermes (CDA) en Koffeman (CDA).

Deze leden vroegen de minister naar haar ervaringen met de bereidheid van bedrijven om relevante bedrijfsgegevens te verstrekken teneinde de overheid in staat te stellen op adequate wijze de voorbereiding van de rampbestrijding ter hand te nemen.

Tenslotte vroegen de leden van de CDA-fractie om een overzicht van de gemeenten waarvoor door het Ministerie van Binnenlandse Zaken aanvullend voorlichtingsmateriaal wordt ontwikkeld ingevolge de richtlijnen 82/501/EEG en 89/618/Euratom, betrekking hebbend op risicovolle inrichtingen en inrichtingen met stralingsgevaar.

Wanneer, zo vroegen deze leden, beschikt de minister over nader inzicht in de kosten van dit nieuw te ontwikkelen voorlichtingsmateriaal.

De leden van de fractie van de PvdA spraken er hun vreugde over uit dat de herhaalde malen toegezegde wijziging van de Rampenwet nu eindelijk zijn beslag zal krijgen. Temeer verheugden zij zich, daar in de afgelopen jaren door onderscheiden vertegenwoordigers van deze fractie bij herhaling op implementatie van met name Richtlijn 82/501 EEG was aangedrongen.

Vanuit het oogpunt van actieve voorlichting aan de burgers over risicovolle bedrijven vonden genoemde leden dit uiterst relevant. Daarom waren zij benieuwd naar de inhoud van het genoemde langslpend juridisch meningsverschil met de Europese Commissie over de interpretatie van artikel 8, eerste lid, dat kennelijk de oorzaak is geweest van de overschrijding van de implementatietermijn.

Deze leden spraken in het algemeen hun tevredenheid uit over het in de memorie van toelichting stramien betreffende de informatiever-schaffing. Evenwel plaatsten zij hierbij nog enkele vragen en opmerkingen.

Hebben bovengenoemde leden het bij het rechte eind te veronderstellen dat, indien er sprake is van het bestaan van risicovolle bedrijven dat deze bedrijven altijd een arbeidsveiligheidsrapport en een extern veiligheidsrapport (EVR) moeten kunnen overleggen?

Deze leden vroegen vervolgens, of de minister het opportuun acht een aantal bedrijven, dat weliswaar niet formeel onder de zogenaamde post-Seveso richtlijn valt, tóch in deze zin te beschouwen, aangezien inmiddels gebleken zou kunnen zijn dat deze een zwaar risico vormen voor de veiligheid c.q. volksgezondheid? Zij dachten hierbij aan bedrijven die verschillende soorten chemicaliën opslaan. Indien de minister deze vraag in negatieve zin zou beantwoorden leek het de PvdA-leden nochtans voor de handliggend dat deze risicovolle bedrijven in het bezit zijn van een EVR en een arbeidsveiligheidsrapport. Tevens vonden de bovengenoemde leden dat in deze gevallen de burgers in actieve zin geïnformeerd zouden moeten worden.

In dit verband is het van groot belang de opvattingen van de minister te horen over risicovolle bedrijven in relatie tot reeds door de regionaal inspecteur verleende ontheffingen, daar waar door recente ongelukken/calamiteiten de risico's voor burgers zijn aangetoond.

Hier zou een herwaardering van categorieën noodzakelijk zijn. Daardoor zouden meer bedrijven dan thans het geval is onder de noemer risicovolle industriële activiteit vallen, zo stelden deze leden.

Verder vroegen de leden van de PvdA-fractie om een nadere omschrijving van de begrippen «op passende wijze informatie verstrekken» en naar een nadere definitie van tijd met betrekking tot «de informatie dient met passende tussenpozen te worden herhaald en bijge-werkt» enz.

Bovengenoemde leden konden zich buitengewoon goed vinden in de relatie die wordt gelegd tussen de informatiever-schaffing en een goede

voorbereiding op rampsituaties, zodat terecht gekozen is voor een implementatie van de informatieverplichting in de Rampenwet.

Mede met betrekking tot het relatief nieuwe terrein van de biotechnologie stelden deze leden het op prijs te vernemen hoe kan worden bevorderd dat individuele burgers en bedrijven zich met relevante informatie spontaan tot de betreffende overheid wenden, daar waar zij niet de verplichting hebben volgens bijvoorbeeld de Hinderwet of Arbeidsomstandighedenwet.

De voorgestelde procedure, waarin de informatieplicht van de Rijksoverheid naar de nabuurstaten geregeld is, bracht deze leden tot de volgende opmerkingen.

Zij stelden vast dat sinds jaar en dag met name de gemeenten onvoldoende uitvoering geven aan de wettelijke verplichting tot het maken van rampbestrijdingsplannen.

Deze leden vroegen derhalve, hoe aan de bovengenoemde informatieverplichting van de Rijksoverheid voldaan kan worden, daar waar aan de zijde van de Rijksoverheid wettelijke sanctiemogelijkheden ten aanzien van gemeenten ontbreken en de sanctiemogelijkheden die de provinciale overheden kunnen hanteren niet of nauwelijks worden benut.

Deze leden vroegen de minister met voorstellen te komen voor een doelmatiger sanctiebeleid. Zij dachten in dit kader bijvoorbeeld aan sancties in de geest van de wet op de economische delicten, waarbij persoonlijke aansprakelijkheid aan de orde kan worden gesteld.

Vervolgens merkten de genoemde leden op dat de geheimhouding door het belang van de veiligheid van de staat in het verstrekken van gegevens aan een gemeentebestuur een knelpunt in de rampenbestrijding kan opleveren. Zij vroegen de minister om hierop nader in te gaan.

Met betrekking tot het kostenaspect konden deze leden zich voorsnog vinden in het gestelde in de memorie van toelichting, echter, zo bedachten zij zich, bij een werkelijke volledige uitvoering van de gewijzigde Rampenwet zou het beeld kunnen veranderen. Zij vroegen de minister hier nader op in te gaan, mede gezien de opmerkingen van de Raad van State op dit punt.

Tenslotte verzochten de leden van de PvdA om in de praktische vertaling van de omschreven definitie van een ramp wegen te zoeken om te voorkomen dat het bestuurlijk handelen geblokkeerd wordt door de angst van een bepaalde calamiteit als «ramp» te definiëren.

De leden van de VVD-fractie stemden in met de grote lijn van het wetsvoorstel.

Deze leden waren van mening dat een goede informatieverschaffing in de periode voor een ramp, maar zeker ten tijde van een ramp van cruciaal belang is voor de veiligheid van burgers en hulpverleners.

Daarbij merken zij op dat in een land als Nederland met een hoge kwaliteit aan infrastructuur de maatschappij des te kwetsbaarder is voor een verstoring ervan.

Deze leden stelden vast dat het wetsvoorstel voornamelijk de implementatie van een drietal EG-richtlijnen bevat.

De leden betreurden dat ook in het onderhavige wetsvoorstel de implementatietermijn overschreden werd.

De leden van de VVD-fractie constateerden dat de drie richtlijnen de informatieplicht van de overheid jegens de burgers, de mede-overheden en buitenlandse overheid regelen.

Zij merkten op dat in deze een differentiatie in deze informatieplicht bestaat, te weten in het geval van zware ongevallen ten gevolge van industriële activiteiten, in het geval van ongevallen met radioactieve stoffen en in het geval van het gebruik van genetisch gemodificeerde micro-organismen.

Ten aanzien van de ongevallen met radioactieve stoffen merkten de leden op dat de actualiteit inderdaad bewezen heeft dat een goede informatieverschaffing aan zowel burgers als aan de hulpverleners van groot belang is.

De leden van de VVD-fractie vroegen hoe het project voorlichting bij rampen verloopt.

Eveneens vroegen deze leden wanneer een begin wordt gemaakt met de werkzaamheden die moeten leiden tot een totale modernisering van het bestaande waarschuwingssysteem.

Zij waren van mening dat de termijn – te weten tot 1996 – aan de lange kant is. De leden merkten daarbij op dat een snellere invoering de informatieverschaffing in het algemeen zou verbeteren.

De aan het woord zijnde leden vroegen of de minister inzake de informatieverschaffing aandacht geeft aan de moderne communicatiemiddelen zoals videotext via de kabel. Dit soort moderne communicatiemiddelen bereiken burgers en ook de (betrokken) hulpverleners direct, zodat een optimaal informatiekanaal ontstaat.

De leden van de VVD-fractie konden de samenwerking – in het buitenland – tussen overheid en bedrijfsleven ten aanzien van maatregelen om burgers optimaal te informeren ten volle onderschrijven.

Deze leden waren van mening dat zulk overleg ook in Nederland gevoerd zou moeten worden. Zij vroegen of zo'n overleg reeds bestaat, en zo ja in welke mate.

Deze leden spraken zich positief uit over het idee om de gemeente als basis te laten dienen voor de informatieverschaffing met betrekking tot rampen.

Zij merkten echter op, dat er sinds 1985 – wijziging van de Rampenwet – een, zij het impliciete, verplichting bestaat inzake informatieverschaffing aan bevolking en aan hulpverleners.

Op grond van artikel 3 dient de gemeenteraad een rampenplan vastgesteld te hebben voor het hele gebied van de gemeente. Deze leden stelden echter vast dat nog 85 gemeenten hier niet aan voldaan hebben en dat slechts 25 bedrijven voldoen aan de Post-Seveso-richtlijn.

Zij vroegen op welke manier de minister van plan is om in het kader van de informatieverschaffing de gemeenten er toe te bewegen een informatiekanaal te maken.

De leden van de VVD-fractie konden ermee instemmen dat het wetsvoorstel voor wat betreft de centrale rol van de gemeente bij de rampbestrijding aansluit bij de huidige Gemeentewet en ook bij de nieuwe Gemeentewet.

De aan het woord zijnde leden constateerden dat de uitkomsten van een onderzoek in 1989 inzake risicocommunicatie van invloed is geweest op het voorstel. Deze leden verbaasden zich over de enige aangehaalde conclusie, dat «de omwonenden de gemeente zien als eerstverantwoordelijke instantie».

Zij vroegen of dit de enige bruikbare conclusie is, en of dat voldoende is om het beleid te ondersteunen.

De leden van de VVD-fractie konden instemmen met het voorstel dat de minister het internationale aspect – te weten het doorgeven van de informatie aan een andere staat – in de hand houdt.

Zij vroegen om een nadere beschouwing omtrent het «staatsrechtelijk oogpunt».

De leden van de VVD-fractie merkten op dat informatieoverdracht aan de overheid door het bedrijfsleven van belang is voor een verstrengeling van een rampenplan en een rampenbestrijdingsplan ingevolge de Rampenwet.

Deze leden vroegen of en in hoeverre de bedrijven bereid zullen zijn eventuele vertrouwelijke gegevens over de productievoering door te geven aan de gemeente.

En, wanneer een bedrijf dat niet wil doen, wat is dan een mogelijkheid om een bedrijf daartoe toch over te halen of mogelijk zelfs te verplichten? Zij merkten op dat door de geheimhouding vanwege het belang van de veiligheid van de staat er geen verplichting tot het verstrekken van gegevens bestaat. Hoe denkt de regering dit «gat» in de informatievoorziening te dichten?

Deze leden benadrukten dat de gedachte om de informatieverschaffing zo decentraal mogelijk te doen verlopen hun instemming heeft.

De leden van de VVD-fractie waren van mening dat de voorgestelde termijn van twee jaar voor de gemeente om aan de verplichtingen te voldoen te lang was. Temeer, zo meenden zij, daar al vanaf 1985 een rampenplan opgesteld had moeten worden.

Ten aanzien van de kosten van de voorlichting door gemeenten, vroegen deze leden om een nadere beschouwing. Zij merkten op dat de Raad voor de Gemeentefinanciën een veel hoger bedrag berekend heeft dan de voorlichtingscampagnes volgens het voorstel zouden gaan kosten.

De leden van de D66-fractie hebben met bijzonder belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel. De aanleiding voor dit wetsvoorstel werd weliswaar gevormd door de noodzaak van implementatie van een aantal EG-richtlijnen, maar ook een aantal recente gebeurtenissen in ons land hebben het belang van een goede voorlichting en informatieverschaffing bij rampen nogmaals onderstreept. Uit de recente ervaring met de aardbeving in Limburg en de ontploffing in Uithoorn bleek dat er met name op het gebied van de informatievoorziening aan de burgers nog veel verbeterd kan worden. De situatie zoals die zich in Uithoorn voordeed, waar de omwonenden in de plaatselijke basisschool onder leiding van het schoolhoofd bij één telefoon langdurig op informatie hebben moet wachten was in de ogen van de leden van de D66-fractie niet acceptabel.

Uit het advies van de Commissie-Voramp bleek dat de rampenvoorlichting vanaf de grond moet worden opgebouwd. Geadviseerd werd dat de Minister van Binnenlandse Zaken hierin het voortouw zou moeten gaan nemen. Uitgangspunt zou moeten zijn dat degene die verantwoordelijk is voor de bestrijding van de ramp (de gemeente) tevens verantwoordelijk is voor de voorlichting daarover. Dat uitgangspunt is zowel door het kabinet als door de Kamer (in het mondeling overleg van 17 april 1991) onderschreven. Inmiddels is door de Minister van Binnenlandse Zaken het project rampenvoorlichting in gang gezet. In het kader van dat project werd ook een landelijke rampenvoorlichtingscampagne

opgezet. Maar is het waar dat deze voor dit najaar geplande campagne nu toch is uitgesteld tot maart volgend jaar? En zo ja, wat is de reden voor dit uitstel?

De leden van de D66-fractie betreurden het dat wederom de implementatietermijn van de in het geding zijnde richtlijnen is overschreden. In het geval van richtlijn 82/501/EEG is de implementatietermijn zelfs al met ruim 8 jaar overschreden. De regering wijt deze overschrijding aan een juridisch meningsverschil met de Europese Commissie over de interpretatie van artikel 8, eerste lid, van die richtlijn. De leden van de D66-fractie zouden graag worden geïnformeerd over de inhoud van dat meningsverschil en over de vraag waarom dat geschil zich zolang heeft voortgesleept?

Zagen de leden van de D66-fractie het goed dan gaat het wetsvoorstel op een aantal punten verder dan waartoe de Europese regelgeving verplicht. Kan de regering exact aangeven op welke punten er sprake is van *verdergaande regelgeving* en waarom zij daartoe besloten heeft? Moet de overschrijding van de implementatietermijnen van de richtlijnen die hier aan de orde zijn hieruit worden verklaard?

De leden van de D66-fractie betreurden het dat niet tegelijkertijd met dit wetsvoorstel de algemene maatregelen van bestuur als bedoeld in artikel 2a, vierde lid, artikel 2c, tweede lid, artikel 11a, vierde lid en artikel 11b, derde lid zijn overgelegd. Dat zou aanstonds meer duidelijkheid verschaft hebben.

Met onder meer de Vereniging van Nederlandse Gemeenten waren de leden van de D66-fractie van mening dat de omvang en de reikwijdte van de nieuw taken die het wetsvoorstel aan de gemeenten oplegt mede als gevolg van het nog niet bekend zijn van de algemene maatregelen van bestuur thans niet goed zijn te overzien. Dat overzicht achtten zij echter onmisbaar voor de beoordeling van de vraag of het hier gaat om een taakuitbreiding die zo omvangrijk is dat overgegaan dient te worden tot vergoeding van de daaruit voortvloeiende kosten, conform hetgeen daarover is bepaald in de Financiële Verhoudingswet en in het Bestuursakkoord 1990. De regering gaat er voorhands vanuit dat dit niet zo is. De leden van de D66-fractie wilden dit nader beargumenteerd zien.

De leden van de D66-fractie achtten kennisname van de voornoemde algemene maatregelen van bestuur ook van belang voor de beoordeling van de vraag of de termijn van twee jaar waarbinnen gemeenten voor de eerste maal informatie «vooraf» (artikel 2a) moeten hebben verstrekt wel haalbaar is. Ook die haalbaarheid hangt in de ogen van deze leden immers nauw samen met de omvang van de informatieverplichtingen die in genoemde algemene maatregelen van bestuur neergelegd zullen worden.

Als de in het wetsvoorstel genoemde AMvB's niet spoedig na de wet van kracht worden dan loopt men het gevaar dat de in het wetsvoorstel genoemde termijn van twee jaar alleen al om die reden voor gemeenten niet haalbaar is.

Een andere reden voor de leden van de D66-fractie om te twifelen aan de haalbaarheid van de twee jaren-termijn is het feit dat er bij vele gemeenten nog steeds een achterstand is bij het opstellen van rampen- en rampbestrijdingsplannen. Zij vroegen of niet eerst deze achterstanden weggewerkt zouden moeten worden vooraleer aan de uit dit wetsvoorstel voortvloeiende verplichtingen voldaan kan worden. Een goede voorlichting inzake de rampenbestrijding zonder een daaraan ten grondslag liggend rampenplan leek deze leden niet goed mogelijk.

Ook in de berichten die de leden van de D66-fractie hadden bereikt, naar aanleiding van de ontploffing in Uithoorn en de aardbeving in Limburg, bleek de achterstand bij het opstellen van gemeentelijke rampenplannen. Het Ondersteuningsteam Planvorming Rampenbestrijding (OPR) lijkt weinig bijgedragen te hebben aan het wegwerken van de achterstanden bij de planvorming. Gemeenten die nog geen rampenplan hebben schijnen nauwelijks een beroep op het OPR gedaan te hebben. Zeer verontrustend zijn ook de berichten waaruit blijkt dat voor tweederde van de 75 zogenaamde post-Seveso-bedrijven nog geen rampbestrijdingsplan bestaat.

Ondertussen moeten echter alle gemeenten op 1 november van dit jaar een rampenplan, dat voldoet aan de eisen van de Rampenwet, gereed hebben. Wat wordt er gedaan om gemeenten hierop te attenderen?

Deze leden vroegen dit naar aanleiding van de uitlating van de heer Meier, woordvoerder van het departement, dat iedere gemeente op 1 november a.s. een rampenplan moet hebben en dat er sancties volgen als niet aan die verplichting is voldaan. Daarbij merkte hij toen echter tevens op dat men op het departement nog niet weet hoe die sancties eruit zullen gaan zien (Twentsche Courant, 10 juli 1992).

Kan nu wel meer duidelijkheid worden verschaft ten aanzien van deze stappen?

Overigens waren de leden van de D66-fractie van mening dat het hebben van een rampen- en rampbestrijdingsplan op zich niet voldoende is. Deze zullen ook steeds actueel moeten zijn en er zal ook geregeld geoefend moeten worden. Kan de minister aangeven in hoeverre er in gemeenten ook geregeld oefeningen worden gehouden?

Ten tijde van een ramp moet vaak snel gehandeld worden. Daarbij zijn de vrij omvangrijke rampenplannen en rampbestrijdingsplannen niet altijd even handzaam. Overzichtelijke draaiboeken en actuele telefoonlijsten kunnen in situaties van nood zeer nuttig zijn. Wordt daar door het Ministerie van Binnenlandse Zaken bij de ondersteuning van gemeenten bij de voorbereiding van de rampenbestrijding ook aandacht aan besteed, zo vroegen de leden van de D66-fractie.

Gezien de ervaringen met de Rampenwet kwam het deze leden zinvol voor om gedurende de periode van invoering nauwlettend te volgen of en in welke mate gemeenten in staat zijn aan de opgelegde verplichtingen te voldoen zodat eventueel tijdig ondersteunende activiteiten ondernomen kunnen worden.

Artikel 2c van het wetsvoorstel verplicht een ieder, die over relevante veiligheidstechnische gegevens beschikt, ertoe de nodige informatie aan burgemeester en wethouders te verstrekken. De leden van de D66-fractie achten het niet ondenkbaar dat betrokkenen moeite zullen hebben de nodige gegevens aan de gemeente te verstrekken terwijl die informatie voor het gemeentebestuur essentieel is om te voldoen aan de haar in de wet opgelegde verplichtingen. Daarom vroegen de leden van de D66-fractie of het voor bedrijven ook mogelijk is deze gegevens vertrouwelijk aan de overheid mee te delen zodat deze indien nodig de bescherming van artikel 4 onder c WOB genieten.

Kan de minister tevens aangeven welke middelen gemeenten hebben om toch de relevante gegevens te verkrijgen indien betrokkenen onverhoopt zouden weigeren de nodige gegevens te overleggen?

Afstemming van plannen

Artikel 4, tweede lid Rampenwet zal zo worden aangepast dat de afstemming met aangrenzende gemeenten en aangrenzende gebieden van andere staten is gewaarborgd. De leden van de D66-fractie konden met die aanvulling instemmen. Zij vroegen nog op welke wijze de afstemming met rampenplannen, die de in de gebieden gelegen betrokken bedrijven zelf (kunnen) hebben, voldoende verzekerd wordt.

De leden van de D66-fractie hadden in de memorie van toelichting een paragraaf over de wijze waarop de media zullen worden ingezet bij de voorlichting bij rampen gemist. Met name bij de aardbeving in Limburg hoe essentieel de media, met name radio en televisie, zijn voor een goede voorlichting.

De leden van de D66-fractie erkenden dat er op dat vlak al enige verbeteringen zijn waar te nemen. Zo is er voor de voorlichting-vooraf door Binnenlandse Zaken een spot ontwikkeld voor de lokale radio en televisie en is er dit voorjaar een convenant gesloten tussen de Staat en de Stichting Regionaal Omroep Overleg en Samenwerking (ROOS), waarbij de Staat zich verplicht heeft bij dringende berichten voor de bevolking steeds ook de regionale omroepen te betrekken. Ook zijn er ten behoeve van de commissarissen van de Koningin en de gemeenten model-convenanten opgesteld.

De leden van de D66-fractie wilden hier benadrukken dat zij het van groot belang achten dat er ook op het lokale niveau daadwerkelijk afspraken gemaakt worden over de inzet van de lokale omroep bij calamiteiten. Met name bij de aardbeving in Limburg bleek namelijk dat de berichtgeving via de radio onvoldoende snel op gang kwam. Zullen de in het wetsvoorstel genoemde AMvB's ook bepalingen bevatten over de inzet van de lokale media?

De leden van de SGP-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het voorstel tot wijziging van de Rampenwet inzake de informatievervalsing en afstemming van rampen- en rampbestrijdingsplannen. Deze leden stelden zich achter het uitgangspunt dat de bevolking goed moet zijn voorbereid op eventuele rampen en dat voorlichting, ook preventief, daarbij een belangrijke betekenis heeft.

Deze leden stelden vast dat het voorliggende wetsvoorstel lang op zich heeft laten wachten. In de toelichting wordt als belangrijkste oorzaak daarvan genoemd het juridische geschil over de interpretatie van artikel 8, eerste lid van Richtlijn 82/501/EEG. Zij vroegen of de minister hier meer toelichting over kan geven. Verder vroegen deze leden waarom de wijziging van de Kernenergiewet niet tegelijkertijd met het onderhavige wetsvoorstel is meegenomen.

De leden van de SGP-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de intensiveringen van de kant van het Ministerie van Binnenlandse Zaken om nalatige gemeentebesturen te ondersteunen bij de opstelling van rampen- en rampbestrijdingsplannen, de zogenaamde «vliegende brigade». Zij vroegen welke vorderingen zijn gemaakt.

De leden van de SGP-fractie konden instemmen met de opvatting dat de verantwoordelijkheid voor de voorlichting op hetzelfde niveau dient te liggen als de verantwoordelijkheid voor de bestrijding van rampen. Dat is in principe de gemeente. Maar hoe ver reikt de verantwoordelijkheid van een gemeente als een ramp gemeentegrensoverschrijdend is of kan zijn? Moet een gemeentebestuur ook voorlichting geven aan de bewoners van aangrenzende gemeenten of is dat de verantwoordelijkheid van de desbetreffende gemeentebesturen zelf?

De leden van de SGP-fractie vroegen of de minister enigszins kan concretiseren in wat voor situaties actieve voorlichting van het gemeentebestuur mag worden verwacht. Kan zij enige voorbeelden geven?

De leden van deze fractie gingen er van uit dat de voorlichting periodiek moet worden herhaald. Wordt het aan het oordeel van de gemeentebesturen zelf overgelaten wanneer dat nodig is?

Met betrekking tot de informatieverschaffing aan andere staten vroegen de leden van de SGP-fractie of de regeling dat een aangrenzende staat kan participeren in de besluitvorming betreffende de milieuvergunningverlening wederkerig is, in die zin dat Nederland ook kan participeren in de besluitvorming met betrekking tot de verlening van vergunningen voor risicovolle bedrijven in aangrenzende staten.

De leden van de SGP-fractie onderstreepten nog eens het belang van een goede afstemming met betrekking tot risicovolle bedrijven in grensstreken, zoals kerncentrales. Zij waren bevreesd dat ondanks allerlei goede voornemens deze afstemming nog niet optimaal is. Kan de minister daar concrete informatie over geven? Zijn er bijvoorbeeld gezamenlijke oefeningen? Is er bij het opstellen van rampen- en rampbestrijdingsplannen contact tussen de betreffende Nederlandse gemeenten en de buitenlandse gemeenten in het aangrenzende gebied en de bedrijfsvoering van de betreffende risicovolle bedrijven?

Het was de leden van de SGP-fractie opgevallen dat noch in het wetsvoorstel, noch in de toelichting aandacht wordt geschonken aan de betrokkenheid van de waterschappen. Waarom worden de waterschappen bijvoorbeeld niet genoemd bij de te informeren instanties in de artikelen 2a en 11a, eerste lid? In hoeverre vindt afstemming plaats tussen gemeenten en waterschappen? Tot welke resultaten heeft het overleg geleid tussen de minister en de Unie van Waterschappen, waarvan de minister sprak tijdens het mondeling overleg op 26 maart 1992 (TK 21 516 en 22 009, nr. 2)?

De leden van de SGP-fractie waren niet geheel overtuigd door de argumentatie van de minister met betrekking tot de financiële gevolgen voor de gemeenten. Zij vroegen of de gemeentelijke uitgaven, die met de hier bedoelde voorlichting gemoeid zijn, het gevolg zijn van de onderhavige wetwijziging of dat de gemeenten deze voorlichting met de daaraan verbonden kosten ook zonder deze wetwijziging hadden moeten verzorgen. Zij vroegen of de minister met het eens is dat indien sprake is van een nieuwe taak, het Rijk ingevolge artikel 2 van de Financiële-Verhoudingswet gehouden is de daaraan verbonden extra kosten aan de gemeenten te vergoeden.

De leden van de GPV-fractie konden in grote lijnen instemmen met het wetsvoorstel. Wel hadden zij behoefte aan een verduidelijking van de relatie tussen het wetsvoorstel en de implementatie van de post-Seveso richtlijn. Het was hun niet duidelijk waarom een juridisch meningsverschil over de interpretatie van een artikel van die richtlijn een belemmering vormde voor althans de bepalingen inzake informatieverschaffing. Ook rees bij hen de vraag welke invloed de post-Seveso richtlijn heeft gehad op de inhoud van het wetsvoorstel. Was het ook los van deze richtlijn niet nodig geweest de Rampenwet aan te vullen op het punt van de informatieverschaffing? Zou de aanvulling dan wezenlijk anders geweest zijn dan nu wordt voorgesteld?

In het regeringsstandpunt Voorlichting bij rampen (Kamerstuk 21 516, nr. 1) is sprake van de opstelling van een leidraad in het kader van de uitvoering van de post-Seveso richtlijn. Hoe verhoudt deze leidraad zich tot het wetsvoorstel?

De leden van de GPV-fractie vroegen voorts om een nadere onderbouwing van de keuze voor implementatie van de richtlijn in de

Rampenwet waarbij de werkingssfeer beperkt is tot situaties van een ramp als bedoeld in artikel 1 van de Rampenwet. Is het niet denkbaar dat de informatieverplichting van de richtlijn ook van toepassing kan zijn als er geen sprake is van een ramp? Zouden met name de informatieverplichtingen in acute situaties niet een ruimere werking moeten hebben dan in geval van een ramp in de zin van artikel 1?

De leden van de GPV-fractie wilden een nadere adstructie van de betekenis van de richtlijn inzake het gebruik van genetisch gemodificeerde micro-organismen. Ten aanzien van welke bedrijven en instellingen zal deze richtlijn van belang zijn? Vergen de specifieke problemen op het terrein van de bio-technologie geen afzonderlijke regels?

De leden van de GPV-fractie konden instemmen met het centraal stellen van de gemeente bij het verstrekken van informatie als ook met de taakverdeling terzake tussen burgemeester en wethouders en de burgemeester. Zij vroegen echter of niet te weinig aandacht geschonken wordt aan situaties waarin een hoger bestuursniveau is belast met de coördinatie van de voorlichting. Zij dachten daarbij in het bijzonder aan situaties waarin de psychologische en maatschappelijke reikwijdte van een ramp coördinatie van de voorlichting op een hoger bestuursniveau noodzakelijk maakt. Biedt de voorgestelde tekst van de Rampenwet daarvoor wel voldoende mogelijkheden?

De genoemde leden vestigden er de aandacht op dat in artikel 11a sprake is van het «op passende wijze» verstrekken van informatie. Dit begrip vraagt om invulling in de praktijk. Hoewel de formulering in het tweede lid gelijk is aan die in het eerste lid gingen deze leden ervan uit dat hetgeen passend is een geheel ander karakter kan hebben als het gaat om informatie aan betrokkenen bij de rampbestrijding dan bij informatie aan de bevolking. Zij meenden voorts dat vooral de informatieverstrekking aan de media bijzondere aandacht verdient. Zal dit ook gebeuren in de rampenplannen? Bestaan er garanties dat de pers tijdig en adequaat, dat wil zeggen door een bevoegde persoon en op deskundige wijze, wordt geïnformeerd?

Het was de leden van de GPV-fractie opgevallen dat allerlei regelingen andere bewindslieden belasten met het verschaffen van informatie aan een andere staat. Niet altijd is duidelijk waarom een bepaalde keuze is gedaan. Waarom is bij voorbeeld de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur aangewezen als contactpersoon belast met berichtgeving inzake nucleaire ongevallen? En waarom de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu op grond van artikel 5 van het Besluit risico's zware ongevallen?

Deze leden vroegen verder in welk stadium de uitvoering van de bilaterale hulpverleningsovereenkomst met de Bondsrepubliek Duitsland verkeert.

Het was de leden van de GPV-fractie niet duidelijk geworden welke relatie er bestaat tussen de kosten van de uitvoering welke voor rekening van het ministerie worden genomen en de kosten die voor rekening van de gemeenten blijven. Moet uit het gestelde in de memorie van toelichting worden afgeleid dat het ministerie vanaf 1992 geen kosten meer maakt en dat de gemeenten, voor zover zij niet al aan de eisen van de wet voldoen, binnen twee jaar kosten zullen moeten gaan maken?

Deze leden vroegen ook aandacht te besteden aan de bestuurlijke lasten die voortvloeien uit de informatieplicht aan de commissaris der Koningin en aan de minister. Weegt het belang van deze dubbele informatieplicht wel op tegen de kosten?

De voorzitter van de Commissie,
V. A. M. van der Burg

De griffier van de Commissie,
Van der Windt